

Культурн учрежденьсин кӧдлӧчнрин чинртӧ тӧр

Теегин хаалгъар джирлӧд мотоцикл гӱув. Чапаевин нертӧ совхозин библиотекин заведуюш Михаил Савин зӧвӧр кӱнд дегтрмӧд авсен мотоциклӧр гӱулгдж йовсен эн бӧадж. Терӱнӧ йовх хаалгънь трактористринг хӧлӧдж гарв. Минь одахн, оln зӱсен дегтрмӧдтӧ эргӧд йовдг библиотек эн бригадур бас авч ирлӧ. Терӱнӧс нааран тавн хонгас улӧ давад уга бийнь, Савин дакад дегтрмӧд шинӧс кӱргхӧр адгъдж йовна.

Полевой станд дегтр умшхдӧн дурта учетчик Дорджин Цагъан Савиниг байртагъар тосв. Асхндан, амрсн цагтан, трактористртӧн кӱргдж келх, оln зӱсен зӧньгс сонъсхар Дорджин Цагъан седнӧ.

Эднӧ библиотечкд шин дегтрмӧд немӧд ӧгчкӧд, талдан бригадмӧд болн фермс темцӧд Савин гарад гӱулгъ. Иигӧд, ӧдр болгън гилтӧ йовгдна. Кесг оln дегтр умшачир теетг кӧдлджӧх цагт, централън усадьбд Савин тесдж суудж чадхн. Механизатормудт болвчн, мал хӧлӧдг улсд болвчн, Михаил Савин ӱнтӧ болн кӱндтӧ гичиень болна. Асхнднь, теегин агъу харньгъурад одсн цагла, кӧдлмшчарт таасгдсн дегтрмӧдиг умшдж ӧгӧд, теднтӧ кӱр-кӱндвр кенӧ, шинӧс гарчах политическ, селӧнӧ эдл-ахун туск болн художественн дегтрмӧдлӧ таньдулна...

Сарпинск районд культурн учрежденьсин кесг кӧдлӧчнр эврӧннь кергӧн ик ӧргмжтӧгъӧр болн дурн седклӧн тӧвдж кеджӧнӧ. Жарково гидг кӱӱтрин библиотекин заведуюш Новоселова Марийиг, гартан дегтртӧ бригадмудар эргдж йовсинь данъгин ӱздж болхмн. „Мана Маша“—гидж тедн ӱнӧ тускар келцхӧнӧ. „Гигант“ гидг колхозин колхозникуд Новоселовла икӧр идждв. Полевой станд энӱг ирхлӧн, цугъар данъгинд байрлцхана. Колхозникудт кесг шин зӧньгс эн авч ирджӧнӧ. Мана орн-нутгт зургъадгч тавн джилин зурагъар хӧлӧгдсн селӧнӧ эдл-ахун болн культурн тосхлт ягъдж кӱцӧгддж йовхинь, Ставроганцхн Курочкин б

польск крайин торгън нооста хӧд ӧсгӧчирин нӱӱрт йовх улсин кӱцӧнъгъустӧ кӧдлмшин тускар, нарт делкӧн бӧӧдлин тускар болн нань чигн кесг тӧрмӧдӧр, кеер кӧдлджӧх колхозникудла Новоселова сӱл цагт кӱӱндвр кедж цӧӧлгъдж ӧгв.

Клубсин болн библиотексин заведуюшин кесн сургъмджин болн цӧӧлгъврин кӧдлмшт ик ачан кӱргджӧнӧ. Чапаевин нертӧ совхозин кӧдлмшчнр болн „Гигант“ гидг колхозин колхозникуд селӧнӧ эдл-ахун кӧдлмшӧн ик диилвртӧгъӧр чилӧгъӧд, мал ӱвлзӱллгънд белдлгъӧрн районд тӱрӱн нӱӱрт йовна.

Культурн болн цӧӧлгъврин кӧдлмшин чинрин тускар келӧд керг уга. Клубсин болн библиотексин кӧдлӧчнр энӱг цугъар медцхӧнӧ, болв оln ӧмтнӧ сурврумудиг тӧртӧн авлго, эн района „Путь к коммунизму“ гидг колхозин хӧбнӧ бригадмудар ода кӱртл одад уга улс бас бӧӧцхӧнӧ. Эн колхозин мал-хӧ хӧлӧдг ӧмтн Тундутово гидг селӧнӧ культурн учрежденьсин кӧдлӧчнриг таасджакхмн уга. Эн колхозин малч Петр Григорьевич Кондрашев, фермд кӧдлг улсин ухан седкл деерӧс нигдж келв:

—Нӧр-наад ӱзӱлдг бригад мана фермӱр ирдг хаалгъиг мартдж. Нӧр-наад ӱзӱлдг артистр мана фермд кезӧ болвчн ирсиг нег-чигн кӱн медхш.

Эн ӱгмӧд зӧвтӧ. Тундутовин клубин заведуюш ӱр Курочкин мал хӧлӧдг улст культурн амрлгъ бӱрдӧхӧр нам ухалдж чигн бӧӧхмн уга. Мана фермӱр цӧӧлгъврин бригад, клуб юнъгад эс илгӧджӧхмб?—гисн мана сурврт, „маниг угагъар чигн бӧӧцхӧхт“—гидж Курочкин санамрар хӧрӱ ӧгнӧ.

Алнь болхмн! Келн ӧмтнӧ чееджӧр келгдг билгин тууджтӱӱкд дурта улсин тускар Тундутово гидг селӧнӧ колхозникуд ик сӧн дурни ӱндсӧр таасдж, нег цагт келцхӧдг билӧ. Ода болхлӧ, цугъар унтрдж, нӧр-наад гаргъдг кружоксинь нам кӧдлгӧн уурв, терӱнднь

кесг хаджгър йовдлмуд ӱзгдӧ бӧӧсн бийнь, нег чигн кӱӱнӧ седкл зовджахмн уга.

„Степной“ гидг совхозин клубин болн библиотекин кӧдлӧчнр, мал хӧлӧдг улст хая-хая ирдг гичнр болдж тоолгдна. Гуртоправ Михаил Михайлович Гринько ӧблдж нигдж келнӧ:

—Концертн бригадин ӱзӱлсн нӧр-наад хӧлӧх, шин гарсн дегтрмӧдин тускар сенр кӱӱндвр сонъсх дурн зӧрмдӧн кӱрнӧ, болв мана сансн санан кӱцлг бӧӧдл уга. Культурн кӧдлӧчнр манур ирхӧр седджӧхш.

Иим неквртӧ тӧрмӧд эн совхозин фермсӧр альднь болвчн бӧӧнӧ. Мал хӧлӧдг болн газр эдлг улс дунд культурн кӧдлмш муугъар кегддгинь ӱнӧс медж болхмн. Клубин заведуюш ӱр Оконов совхозин кӧдлмшчнрин ӧблсн - гундсн ӱгмӧд кесг дакдж сонъссн бийнь, нӧр-наад ӱзӱлдг бригад бӱрдӧхӧр седдж чигн бӧӧхш гидж келх кергтӧ.

Кино йовдж ӱзӱллгънӧ кӧдлмш ӱир муугъар кегдджӧнӧ гидж совхозин кӧдлмшчнр болн колхозникудас муутхмдж ордж ирджӧнӧ. Киног нургълдж селӧнӧ клубт ӱзӱлнӧ, фермсӧр болн бригадмудар хая-хая авч ирдж ӱзӱлнӧ. „Гигант“ гидг колхозин негдгч фермин саальчнр Кобцева, Калининченко болн Соловьева кинофикацин кӧдлӧчнриг дарударунь, мал хӧрӱлдг улсур тустан ирлжӧтхӧ гидж сурдж келцхӧв. Теднӧ неквр мелчик.

Сарпинск района совхозмуд болн колхозмуд ик чинртӧ тӧрмӧд кӱцӧджӧнӧ. Мал-агъруснас гардг эдл-уш икдӱлхин тӧлӧ эдн ноолдж йовна. Эн ик чинртӧ кергт культурн учрежденьсин кӧдлӧчнр шумгъагар орлцх зӧвтӧ. Мал хӧлӧдг болн газр эдлг улсин сурврумудт онъган ӧглго, хӧрӱ угагъар ӱлдӧдг йовдлла зӧвшӧрдж тӧрӱц болшго. Совхозмудин болн колхозмудин зӧбр икдӱлхин тӧлӧ бӧӧх, селӧнӧ эдл-ахун кӧдлӧчнриг культурн амрлгъар тетгдг, данъгин килмджӧн кӱрглгън—культурн учрежденьсин кӧдлӧчнрин ончта ик кергнь.

А. ПОПОВ.